

PSICOLOGIA SOCIAL DE LA COMUNICACIÓ

26977

Data de la última revisió del programa: 16.09.08

Nom de l'Àrea: Psicologia Social
Professor: Joan Pujol

OBJECTIUS GENERALS DE L'ASSIGNATURA

La comunicació està en la base dels fenòmens socials. Qualsevol pràctica es dona en el marc d'una cultura que li dona significat. En aquest curs, a partir del coneixement dels principis a partir dels que donem sentit al món social, explorem aquells fenòmens comunicatius, tan a nivell intrapersonal com interpersonal, que dibuixen l'actual realitat social. Al finalitzar el curs, el/la estudiant haurà de ser capaç de:

1. Reconèixer a nivell teòric i pràctic els aspectes comunicatius de la vida quotidiana.
2. Identificar les pràctiques comunicatives que creen i configuren la realitat social.
3. Conèixer la importància de les xarxes globals de comunicació i de les noves tecnologies en la construcció de realitats.
4. Entendre la interrelació entre comunicació, construcció social de la realitat i subjectivitat.
5. Aplicar eines bàsiques d'anàlisi dels fenòmens comunicatius.
6. Analitzar fenòmens comunicatius des d'una perspectiva complexa i multidisciplinària.
7. Realitzar un anàlisi crític dels texts mediàtics.
8. Comunicar l'anàlisi d'un fenomen mediàtic.

TEMARI

T01 Comunicació i cultura.

Models clàssics de comunicació, Comunicació i diferència, Baudrillard i contextos, Contextos i competència cultural, Una perspectiva alternativa a l'estudi de la comunicació

T02 Signes i Significat

Semiòtica i Semiologia, Significat com a sistema de relacions, Estructuralisme, Signes, història i contextos, La política del significat.

T03 Competència i Pràctica Cultural

Comunicació com a pràctica, Competència cultural, Camp cultural, Capital, Habitus, Pràctiques culturals i poder.

T04 Contextos de sentit

Texts i comunicació social, Narratives, Gèneres, Discursos, Anàlisi del discurs i anàlisi del contingut, Intertextualitat, Espiral del Silenci i Tematització.

- T05 Ideologia**
Ideologia i contextos materials, Funcionament de la Ideologia, Ideologia i signes, Hegemonia, Ideologia i globalització, Guerrilla de la Comunicació.
- T06 Subjectivitat**
Contribucions del psicoanàlisi, Subjectivitat, discurs, sexualitat, gènere, Foucault i Butler, Subjectivitat com a mercaderia, Efectes en la subjectivitat dels mitjans.
- T07 Conversa i Escriptura**
La producció social de significat, Text i Context, Anàlisi del context, La vida social de la conversa, Parla i escriptura, Actes de parla, Escriptura com a mitjà, Esfera pública i privada, Escriptors, autors i producció del text
- T08 Imatge**
La realitat de la imatge, Objectivitat de la imatge, Intertextualitat i narratives visuals, Imatges, economies de plaer i subjectivitats
- T09 Mundialització de la Comunicació**
Surgiment de la globalització, Xarxes globals de comunicació, la tesi del Imperialisme Cultural, Difusió globalitzada i apropiació localitzada.
- T10 Comunicació en la Societat Digital**
Les comunitats virtuals, La socialitat en el món Virtual, Efectes socials de les activitats virtuals, Construccions Identitàries, Els processos de Corporeització, Virtualitat i Liminalitat.

PRÀCTIQUES

Les pràctiques es realitzen en l'assignatura Pràctica de Psicologia Social: Cultura i Coneixement.

DOCÈNCIA TUTORIZADA

Les sessions de docència tutoritzada (optatives) tenen com a objectiu facilitar la preparació de l'exposició del tema. Es treballarà la lectura corresponent i es parlarà dels exemples que donin sentit a la lectura.

COMPETÈNCIES

En el curs es treballen les següents competències:

1. Reconeixement de les activitats comunicatives en el que estem immersos amb una actitud observadora i crítica, reconeixent la complexitat dels fenòmens i suggerint vies d'acció.

2. Coneixement, abstracció, raonament crític i reflexió sobre les teories de la Comunicació Social per tal d'integrar-ho en una perspectiva pròpia.
3. Eficiència en trobar informació teòrica i pràctica sobre els fenòmens comunicatius, integrar-la en una proposta coherent, creativa i imaginativa que constitueixi una aportació i no una mera repetició.
4. Responsabilitat ètica i política davant del coneixement que produïm, de forma que sigui solidari i incideixi en la comunitat a la que pertanyem.
5. Aprendre a partir de diferents formats: lectures, presentacions, discussions a classe, treball en equip presencial i virtual.
6. Prendre la iniciativa, ser persistent, assumir riscos i fracassos per tal d'assolir objectius de treball.
7. Expressió de les pròpies idees amb sensibilitat cap als demés i amb respecte a la diversitat i la pluralitat de perspectives i formes de fer.
8. Saber treballar en equip.

AVALUACIÓ

L'avaluació és modular, de forma que l'estudiant pot decidir si fer avaluació continuada o examen final, així com ajustar l'esforça a la nota a que s'aspira. L'avaluació consta de quatre parts: treball d'anàlisi d'un fenomen comunicatiu (que inclou presentació i lliurament d'un treball), la contribució a la presentació d'altres grups, discussions al campus virtual i examen (opcional).

- Treball en Grup: Es presenta a classe un tema i es lliure un treball a final de curs.
- Contribució al campus virtual (individual): hi ha fòrums al campus virtual per tal de dialogar sobre cada presentació setmanal. En cas de revisió, es consideraran les contribucions fetes al campus virtual.
- Contribució a l'exposició (individual o en grup): Es un sistema d'avaluació continuada en que es lliura una contribució original a l'exposició realitzada a classe. Cada contribució es puntua del 1 al 10, i es fa la mitjana de les 4 millors puntuacions. L'estudiant decideix a quins temes vol contribuir.
- Examen final de tipus obert per les persones que vulguin pujar nota (opcional) o que no puguin realitzar l'avaluació continuada.

La nota final resultarà de la mitjana entre les contribucions setmanals (o examen) i el treball en grup. La contribució al campus virtual serà considerada en cas de que s'hagi de fer una revisió de la nota. En cas de tenir les contribucions i el treball, l'examen serveix per pujar la nota.

HORES DE TREBALL

Tasques	Hores
Treball a Classe (classe teòrica, exposicions, discussió)	39
Tutories Presencials	1
Tutories Virtuals	10

Tasques	Hores
Lectura de Materials	30
Cerca de Materials	10
Contribucions Setmanals	18
Preparació Exposició	9
Redacció Exposició	15
Campus Virtual	18
Total	150

RELACIÓ AMB ASSIGNATURES DE L'INTINERARI

Els continguts que es treballen en l'assignatura estan connectats amb les assignatures Psicologia de l'Acció Col·lectiva, i Psicologia Cultural. Les discussions i conceptes de les assignatures esmentades poden fer-se servir en les avaluacions (contribucions setmanals, treball en grup, campus virtual o examen). Pot haver-hi alguna lectura comú que es treballarà des de la perspectiva de cada assignatura.

Les pràctiques es realitzen a l'assignatura 26892 *Pràctica de la Psicologia Social: Cultura i Coneixement*. Les lectures i treballs de l'assignatura poden fer-se servir en l'assignatura de pràctiques.

BIBLIOGRAFIA

- Aguilar Giménez, Antonio (2004) *Retórica y post-estructuralismo. Introducción a la materialidad del lenguaje en teoría de la literatura*. València: Universitat de València, capítol 2: Retóricas y nuevas retóricas.
- Allen, R. C. y Gomery, D. (1995). *Teoría y práctica de la historia del cine*. Barcelona: Paidós.
- Bernadas Suñé, Dolors (2001) *Escenografía electrònica a la televisió de l'Estat Espanyol, Inicis, evolució i tendències*. Barcelona: UAB, capítols 1 i 8.
- Castellà Lidon, Josep M. (2001) *La Complexitat lingüística en el discurs oral i escrit: densitat lèxica, composició oracional i connexió textual*. Barcelona: UPF, capítol 2: Marc Teòric.
- Claro Loff, Alexandre (2002) *El documento audiovisual en la práctica pedagógica. Estrategias para mejorar el rendimiento escolar*. Barcelona: UAB, pàgines 137-168.
- Clua Infante, Anna (2001) *La noció d'espai en la definició dels contextos de la recepció dels mitjans de comunicació. Una aproximació ds de les perspectives crítiques dels estudis culturals i de la geografia cultural*. Barcelona: UAB, pàg. 193-261.
- Cubells Serra, Eugènia (2002) *Construcción social del delito: un estudio etnográfico en la práctica del derecho penal*. Barcelona: UAB, pàgines 6-45.
- Cuesta, Ubaldo (2000). *Psicología Social de la Comunicación*. Madrid: Cátedra.
- Curran, J., Morley, D. y Walkerdine, V. (1998). *Estudios culturales y comunicación. Análisis, producción y consumo cultural de las políticas de identidad y el postmodernismo*. Barcelona: Paidós.

- Dittus, Rubén (2005) La opinión pública y los imaginarios sociales: hacia una redefinición de la espiral del silencio. *Athenea Digital*, 7, primavera 2005.
- Ferrer Escalona, Argelia (2002) *Periodismo científico y desarrollo. Una mirada desde América Latina*. Barcelona: UAB, pàgines 95-192.
- Figueras Maz, Mònica (2005) *Prensa juvenil femenina i identitat corporal*. Barcelona: UPF, pàgines 166-199.
- Galarza Chimborazo, Teodoro (2003) *Estrategias Interactivas en la Radio Comunitaria Educativa. El caso IRFEYAL*. Barcelona: UAB, pàgines 47-65.
- Gálvez Mozo, Ana M. (2004) *Posicionamientos y puestas en pantalla. Un análisis de la producción de sociabilidad en los entornos virtuales*. Barcelona: UAB, pàgines 103-137.
- Gallardo Paúls, B. (1992). El dinamismo conversacional: subsunción y feed-back. Carácter acumulativo de los elementos conversacionales. *Comunicación y Sociedad*. 5 (1 y 2), 51-75.
- Gómez Sánchez, Lucía (2003) *Procesos de subjetivación y movimiento feminista. Una aproximación política al análisis psicosocial de la identidad contemporánea*. Barcelona: UAB.
- Grupo Autónomo a.f.r.i.c.a. Luther Blisset / Sonja Brünzels (2000). *Manual de Guerrilla de la Comunicación: cómo acabar con el mal*. Barcelona: Virus.
- Ibáñez Muñoz, Josep (2002) *Poder y autoridad en las relaciones internacionales: el control del comercio electrónico en Internet*. Barcelona: UPF.
- Jensen, K. B. (1995). *La semiótica social de la comunicación de masas*. Barcelona: Bosch Casa, 1997, 17-66.
- Lessig, Lawrence (2004) *Cultura lliure. De com els grans mitjans de comunicació utilitzen la tecnologia i les lleis per enclaustrar la cultura i controlar la creativitat*. <http://www.culturalllibre.org/index.php>, parts 'Pirateria' i 'Propietat'.
- Levis, D. (1999). *La Pantalla Ubicua*. Buenos Aires: Ediciones CICCUS – La Crujía.
- Macías Cortés, Gerardo Javier (2003) *Teorías de la comunicación grupal en la toma de decisiones: contexto y caracterización*. Barcelona: UAB, pàgines 52-135.
- Mateu Serra, Rosa (2001) *El Lugar del silencio en el proceso de comunicación*. Lleida: UdL, p. 216-257.
- Muñoz, A., Monzón, C., Rospir, J.I. y Dader, J.L. (1992). *Opinión pública y comunicación política*. Madrid: EUDEMA.
- Marocco, Beatriz (2002) *Prostitutas, jugadores, pobres y vagos en los discursos periodísticos. Porto Alegre - siglo XIX*. Barcelona: UAB, pàgines 37-68.
- Nightingale, V. (1996). *El estudio de las audiencias. El impacto de lo real*. Barcelona: Paidós, 1999.
- Obra Colectiva (2004) *¡Pásalo! Relatos y análisis sobre el 11-M y los días que le siguieron*. Madrid: Traficantes de Sueños.
- Oliver del Olmo, Sònia (2004) *Análisis contrastivo español/inglés de la atenuación retórica en el discurso médico: el artículo de investigación y el caso clínico*. Barcelona: UPF, pàgines 22-42.
- Prujà i Noè, Jesús M. (2003) *La gestió i la comunicació en l'accés a les universitats de Catalunya*. Barcelona: UAB, pàgines 9-72.
- Rizo García, Marta (2004) *Prácticas culturales y redefinición de las identidades de los inmigrantes en El Raval (Barcelona): aportaciones desde la comunicación*. Barcelona: UAB,

- Romero Diaz, Jordi (2002) *Disney i la transmissió de valors sòcio-culturals als nens: Anàlisi semiòtico-freqüencial de la recepció. Aproximació a la investigació de l'audiència des de la Semiòtica Social*. Barcelona: UAB.
- Saperas, Enric (1992). *La sociología de la comunicación de masas en los Estados Unidos. Una introducción crítica*. Barcelona: Promociones y Publicaciones Universitarias.
- Squicciarino, N. (1986). *El vestido habla*. Madrid: Cátedra.
- Stallman, RM (2004) *Software libre para una sociedad libre*. Madrid: Traficantes de Sueños.
- Stam, R., Burgoyne, R. y Flitterman-Lewis, S. (1992). *Nuevos conceptos de la teoría del cine. Estructuralismo, semiótica, narratología, psicoanálisis, intertextualidad*. Barcelona: Paidós, 1999.
- Stevenson, N. (1995) *Culturas mediáticas. Teoría social y comunicación masiva*. Buenos Aires: Amorrortu, 1998.
- Thompson, J. B. (1997). *Los media y la modernidad. Una teoría de los medios de comunicación*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Turkle, S. (1997). *La vida en la pantalla. La construcción de la identidad en la era de internet*. Barcelona: Paidós.
- Vilà Baños, Ruth (2005) *La Competencia Comunicativa Intercultural. Un estudio en el primer ciclo de la ESO*. Barcelona: UB.

MAPA OPTATIVES SEGON CICLE DEPARTAMENT PSICOLOGIA SOCIAL

En el següent mapa es pot apreciar la relació de l'assignatura amb la resta d'optatives del departament de psicologia social.

